№ 36. Środa 13 Lutego 1861. Rok wydania 51.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie trywialnej szkoły w *Cieplicach*, obwodzie przemyskim zapewniono po wieczne czasy następujące datki:

I. Właściciel dóbr:

1) na dotacyę szkoły przeznaczył grunt objętości 26 morgów 237 sążni kwadratowych, którego użytek przysłużać będzie każdoczesnemu nauczycielowi;

2) grunt objętości 800 sążni kwadratowych, pod budowę budynku szkolnego i na założenie małego ogrodu;

3) na zakupowanie potrzebnego na opał szkoły drzewa rocznie 25 zł. 20 c. w. a., jednak tylko tak długo, jak właścicielowi dóbr przysłużać będzie prawo prezentacyi nauczyciela dla szkoły, i jak długo on to prawo wykonywać będzie, nakoniec

4) na wystawienie budynku szkolnego wraz z pobocznemi zabudowaniami kwotę 131 zł. 25 c. w. a. w materyale drzewnym, według cen taryfy leśnej z roku 1857 raz na zawsze.

II. Gmina Cieplice po przyjęciu nadmienionych przez właściciela dóbr zapewnionych datków obowiązała się za użyciem drzewnego materyału pochodzącego tak ze starego budynku szkolnego, jako też z przyrzeczonego przez właściciela dóbr, na przytoczonem pod nr. 2 miejscu wystawić stosowny budynek szkolny wraz z pomieszkaniem dla nauczyciela, tudzież stodołę i stajnię, utrzymywać te budynki na przyszłość pod tym warunkiem zawsze w dobrym stanie, ażeby każdoczesny nauczyciel na restauracyę uszkodzonej z czasem strzechy dodawał potrzebnej słomy; następnie posprawiać i dokupywać potrzebne porządki szkolne i zostawić właścicielowi dóbr prawo prezentacyi nauczyciela tak długo, dopokąd właściciel dóbr potrzebne na opał szkoły drzewo, którego zrębywanie na pniu, przystawianie do szkoły i połupanie przyjęła na siebie rzeczona gmina, będzie wydawać ze swoich lasów po wyrażonych pod nr. 3 w każdym czasie cenach lasowych.

Nadmieniona gmina obowiązała się także większą ilość drzewa, jeżeliby się okazała potrzebną, jako też na przypadek, jeżeliby właściciel dóbr odmówił wydawać drzewo na opał ze swoich lasów, dodawać z własnych zasiłków potrzebne na opał szkoły drzewo, jednak z odwołaniem przyznanego właścicielowi dóbr warunkowo prawa prezentacyi nauczyciela i zatrzymać je dla siebie samej.

Nakoniec przeznaczyła gmina na uposażenie nauczyciela, winkulowaną już na imię trywialnej szkoły w Cieplicach obligacyę pożyczki narodowej z dnia 17. stycznia 1856 l. 62.835 na 2000 zł. m. k., której procenta pobierać będzie każdoczesny nauczyciel pod warunkiem, ażeby z niej opędzał koszta ochędóstwa przy szkole.

Udowodnioną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podaje c. k. galicyjskie namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości powszechnej.

Lwów, 19. stycznia 1861.

Sprawy krajowe.

(Doniesienia z Węgier.)

Peszt, 8. lutego. *Sürgöny* powiada, że zapowiedziana na 14. b. m. konferencya kanclerza dworu barona Vay z nadżupanami będzie bardzo ważna, gdyż kanclerz pragnie albo porozumieć się stanowczo z gminami, albo w przeciwnym razie zaniechać nierównej walki jednego przeciw wielu.

— Jenerał Stratimirovich ogłosił w *Serbskim Dnewniku* list do Deaka, gdzie rozpisuje się o wcieleniu narodu serbskiego do korony węgierskiej, i podaje środki, które opierając się na sprawiedliwości i prawdzie, mogą z obustronnem zaspokojeniem załatwić sprawę serbską. Uznałem za najlepsze — powiada jenerał — udać się do męża stanu, który piastując urząd ministra węgierskiego w roku 1848 okazał dostatecznie, że życzenia Serbów uważa za zupełnie usprawiedliwione.

„Sądzę — powiada przy końcu listu — że do pana głównie należy podnieść głos umiarkowania i przypomnienia w sprawie serbskiej, ażeby Węgry uznały przywileje, które są rękojmią naszej exystencyi narodowej. Rozumie się samo przez się, że rewizya i modyfikacya tej konferencyi politycznej jest główną pomiędzy kwestyami państwa. Również nie podlega wątpliwości, że byłoby to naruszeniem zasady równouprawnienia, gdyby sejm węgierski dokonał tej rewizyi tylko jednostronnie z pominięciem reprezentacyi serbskiej. . . .

Tylko, gdy to osiągniemy, gdy na podstawie naszych przywilejów ułożone zostaną nowe ustawy dla dystryktów, w których żyją Serbowie, i jeśli ustawy te zupełnie zabezpieczą ich widoki, — tylko wtedy możemy sejm węgierski uznać ciałem prawodawczem dla Serbów; inaczej zmuszeni będziemy uważać wszelkie uchwały za jednostronne dzieła władzy, która względem Serbów wcale nie jest prawna.

Jestem przekonany, że większość Serbów podziela moje zdanie, i spodziewam się, że je poprze przy każdej sposobności. Jeślibyś pan zechciał temu zdaniu wyjednać uznanie w swojej ojczyźnie, natenczas możnaby sprawę serbską uważać za pomyślnie rozwiązaną. Czy zechcesz pan to uczynić? spodziewam się, że uczynisz dla dobra obudwu narodów."

— *Pesther Lloyd* rozbiera ponownie „węgierskie i austryackie prawo wexlowe", zajmuje się głównie tą różnicą austryackiego prawa wexlowego od węgierskiego, że pierwsze przyzwala na przymusowy areszt, zaś drugiemu ta rzecz jest obcą, i że według pierwszego mogą być wexle także intabulowane, nie tracąc mocy wexlowej, zaś na mocy drugiego wexel przez intabulacyę przestaje być wexlem, i spada do kategoryi zwyczajnego rewersu długu. Artykuł broniąc gruntownie postanowienia aresztu od zarzutu nieludzkości i niestosowności, kończy temi słowy:

Mówimy za utrzymaniem postanowienia aresztu w zasadzie, bo jesteśmy tego zdania, że handel i dźwignia jego: kredyt, tylko tam mogą kwitnąć, gdzie ustawa używa największej surowości na opieszałego dłużnika, — bo jesteśmy tego zdania, że nie dłużnik, lecz wierzyciel jest uprawnioną stroną, która zasługuje na opiekę prawa, i ponieważ nakoniec widzimy możność prawdziwie poczciwego dłużnika przynależnemi przepisami prawnemi od tego uwolnić.

Ameryka.

(Projekta pojednania.)

Nowy Jork, 16. stycznia. Jak w senacie tak w izbie deputowanych nie ustają w usiłowaniu sprowadzić spokojne załatwienie sprawy między północą i południem, mianowicie na zasadzie propozycyi Crittendena, a umiarkowani z południa czują się bardziej uspokojeni co do zamiarów Lincolna w kwestyi niewolnictwa.

Koncesye przeto, które mają być uczynione południowi, są:

1. Zniesienie ustaw państw pojedyńczych względem wolności osobistej, jak dalece przeszkadzają wykonaniu ustawy względem zbiegłych niewolników. 2. Przyjęcie postanowienia do konstytucyi, które wyraża, że kongresowi nie przysłuża nigdy upoważnienie znosić albo modyfikować niewolnictwo w państwach pojedyńczych. 3. Przyjęcie ustawy, która teraźniejszy komplex terytoryów dzieli na dwa państwa, na południowe i północne z zastrzeżeniem dla obydwóch upoważnienia do dalszego podziału, jak tylko nastąpią przygotowawcze warunki konstytucyjne. 4. Przyjęcie ustawy, mającej służyć do zabezpieczenia państw niewolniczych od inwazyi z państw wolnych. 5. Założenie kolei żelaznej morza południowego jako środek pojednania obustronnych interesów. 6. Zaprowadzenie konwentu państw po skończonem przesileniu, ażeby względem dalszych poprawek konstytucyi w razie potrzeby można powziąć uchwałę.

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące.)

Madryt, 5. lutego. *Correspondencia* ogłasza, że pogłoski względem zmian w ministerstwie bynajmniej nie są nieprawdziwe. Według *Epoca* ma rząd wkrótce przedłożyć Kortezom projekt zreformowania taryfy. — Żołnierze portugalskiej załogi w Braganza niedawno wtargnęli zbrojno do ziemi hiszpańskiej i uprowadzili bydło.

Anglia.

(Obrady w parlamencie. — Wręczenie adresu.)

Londyn, 7. lutego. W izbie wyższej obradowano przedwczoraj nad adresem. Hr. Derby porównywał chudą angielską mowę

tronową z pełną treści mową Cesarza Francuzów, i żądał objaśnień co do stanu finansów, tudzież co do stosunków z Francyą w sprawie syryjskiej i włoskiej. Wyraził nadzieję, że pokój będzie utrzymany; zdaniem jego zawisło to od Cesarza Napoleona, że mowa tronowa Cesarza nie uśmierza w tym względzie obawy, a uzbrojenie floty francuskiej zagraża Anglii. Hr. Granville odpowiedział, że polityka angielska względem Francyi nie ma za podstawę ani ślepego zaufania, ani nieuzasadnionej nieufności. Wzburzenie umysłów ogarniające obecnie ląd stały wkrótce zniknie. — Adres przyjęto.

W izbie niższej wnosi p. White poprawkę do adresu odnoszącą się do reformy parlamentarnej. D'Israeli pochwalał, że w mowie tronowej nie było wzmianki o reformie żądał jednak tłómaczenia względem nie jasnej zewnętrznej polityki rządu. Twierdził, że polityka lorda Russell jest nieprzyjaźną Francyi. Lord Russell powinien był popierać zjednoczenie Włoch innemi a nie samemi błahemi dyplomatycznemi środkami. Lord J. Russell w odpowiedzi swej nazwał mowę p. D'Israelego mistyczną, i odwołał się na wyraźnie określoną zasadę angielskiej polityki, którą jest neutralność. Francya pochwala tę politykę. Stosunki Anglii ze wszystkiemi mocarstwami są jak najpomyślniejsze. Bright ubolewał, że nie było wzmianki o bilu reformy. Poprawkę White odrzucono 129 głosami przeciw 46 i adres przyjęty.

— Na wczorajszem posiedzeniu niższej izby odczytano adres. W ciągu debaty, czyli przyjąć sprawozdanie, zapytał pan Crawford indyjskiego sekretarza stanu, zkąd potrzeba zaciągać w Londynie pożyczkę dla rządu indyjskiego w kwocie 3 milionów funt. szter. Na to odpowiedział sir C. Wood, że wydatki na koleje indyjskie wynoszą 6,500.000 funt. sztr. miasto 4,500.000, a dochody pomniejszyły się o półtora miliona, ztąd niedobór w kwocie 2,750.000 funt. sztr. Stan finansowy Indyi jest w ogóle bardzo pomyślny, tak, że na przyszły rok, jeżeli nieprzewidziane nie zajdą przeszkody, dochody wyrównają wydatkom.

Fitzgerald wyraził się z naganą o depeszy lorda Russella z października, iż przeciwną jest zasadzie nieinterwencyi i staje w obronie niebezpiecznych tendencyi rewolucyjnych. Żąda wyjaśnienia względem obecnych stosunków Anglii z Francyą. Lord Russel broni rzeczonej depeszy i usiłuje dowieść, że Sardynia nie mogła inaczej postąpić, lecz musiała wkroczyć do Neapolu. Pojedyncze wypadki nie stanowią prawidła. Powstanie Belgii i Grecyi także było usprawiedliwione. Następnie oznajmił lord Russel, że Sułtan porozumiał się z Anglią względem zwołania konferencyi, aby załatwić sprawę syryjską. W końcu wyraził nadzieję, że pokój będzie utrzymany, i dodał, że nie dzieli obawy Króla pruskiego co do niebezpieczeństwa bliskiej wojny.

Dzisiaj o godzinie drugiej zgromadziła się niższa izba, a 20 minut poźniej udał się prezydent powozem ceremonialnym w towarzystwie innych urzędników izby do pałacu Bukingham, ażeby wręczyć adres niższej izby w odpowiedź na mowę od tronu. Za nim przyjechali lord Palmerston, lord J. Russel i inni członkowie, zaś większa część deputowanych udała się krótkszą drogą przez park pieszo i zeszli się z prezydentem u bram pałacu.

Królowa przyjęła adres izb obudwu z przepisaną jak zwykle ceremonią.

Francya.

(Ugoda z księciem Monaco. — Wiadomości bieżące. - Otwarcie sesyi ciała prawodawczego.)

Paryż, 7. lutego. *Monitor* pisze: „Ażeby zakończyć stan anormalny, w jakim od r. 1848 były gminy w Mentone i Roquebrune, podpisali dnia 2. lutego w ministerstwie spraw zewnętrznych pełnomocnicy cesarski i księcia Monaco traktat, na mocy którego obejmuje Francya w posiadanie obie gminy pod warunkami, które w tym względzie ułożono."

Pays donosi, że na prośbę owdowiałej Królowej neapolitańskiej dozwolił francuski poseł w Rzymie wyprawić do Gaety francuski okręt, któryby przywoził i odwoził korespondencyę królewskiej rodziny.

— Hr Morny zagaił sesyę ciała prawodawczego mową, z której podajemy główniejsze wyjątki:

Dawniej rozprawy nad adresem były parlamentarnym turniejem, którego skutkiem był upadek lub dalszy byt gabinetu. Nie chodziło prawie o sam adres, główną rzeczą była walka polityczna. Dzisiaj Cesarz zdaje izbom prawodawczym sprawozdanie ze wszystkich stosunków państwa z otwartością nieznaną na polu politycznem. Oczekuje nawzajem od izb szczerze wypowiedzianego zdania o postępowaniu rządu, i nie mogę nie powtórzyć tu słów Cesarza, któremi do nas przemówił wczoraj. — Z tych słów najlepiej osądzicie, jakiem jest powołanie wasze.

Następnie zawiadomił hr. Morny, że według nowego regulaminu funkcyę sekretarzów izby mają pełnić najmłodsi wiekiem członkowie, że jednak lepiej będzie, gdy izba sama własnym wyborem powoła kogo zechce na sekretarzów, jak to się dzieje w senacie.

Będę się starał, mówi dalej, aby sprawozdania moje były jak najdokładniejsze i bezstronne, i poczyniłem dla dziennikarzów wszelkie ułatwienia. Iż jednak sprawozdania moje muszą dzielić los wszelkich rzeczy ludzkich, nie będą zapewne doskonałemi i nie wszystkim się spodobają. Nie brałbym tej odpowiedzialności na siebie, gdybym nie miał pomocy stenografów.

Zawiadomiwszy, że zniesiony jest przepis aby radzcy państwa przychodzili w uniformach, zakończył tem, że po dwakroć potężna ręka wzniosła budowę, lecz że tym razem dopiero czyni to z własnej woli śród spokoju, aby zwrócić krajowi część praw. Wolność polityczna, dodał, jest ukoronowaniem ucywilizowanego społeczeństwa. Podnosi naród i obywatela. Honor nasz wymaga dbać o jej wzrost i trwałość, lecz korzenie zapuścić ona może we Francyi jedynie śród pokoju i porządku. Wiem, że w roztropności waszej nie zapomnicie o tem. Chociaż w izbie tej reprezentowane są rozmaite stronnictwa, pewien jestem, że wszystkie przyjmą z równą radością te reformy liberalne, lojalne i gruntowne, jakie przystoją uczciwym ludziom. Nie przypuszczając, aby reformy te mogły się stać bronią zaczepną w ręku ludzi dążących do obszerniejszych swobód, przeciwnie pewien jestem, że będą tylko rękojmią pojednania.

Belgia.

(Obrady w izbach.)

Bruxela, 3. lutego. W izbie reprezentantów toczono przedwczoraj dyskusyę nad petycyą, w której niektórzy Belgowie, co bez pozwolenia rządu wstąpili w służbę papieską, użalają się na wynikłą dla nich z tego powodu prawnie utratę prawa obywatelstwa. Deputowany miejscowy zaproponował porządek dzienny, gdyż prawne postanowienia w tej mierze nie są dwuznaczne: wstępować w obcą służbę nie wypada tem bardziej dla Belgów, niż dla innych krajowców, bo wolna Belgia zawdzięcza swą egzystencyę przyjętej przez nią za główny warunek ściślej neutralności. Osobiste wyjątki od reguły mogłaby śród łagodzących okoliczności tylko najwyższa instancya przyzwolić. Wniosek ten przyjęto 44 głosami przeciw 33.

Szwajcarya.

(Projekt p. Dufour. — Wiadomości bieżące.)

Pan Tourte powrócił do Turynu zdawszy osobiście sprawę na radzie związkowej, jaki jest rzeczywiście stan obecny we Włoszech. Odjeżdżając zabrał nowe instrukcye względem układów o dyecezyę tesyńską. — Mocno zastanawia wszystkich dziś projekt starego jenerała Dufour, który doradza bezwzględnej a zbrojnej neutralności Szwajcaryi przeciw wszystkim sąsiadom swoim.

Włochy.

(Skład w senacie piemonckim. — Poseł pruski zawierzytelniony. — Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Neapolu. — Członkowie nowego parlamentu.)

Sardynia. Prezydyum piemonckiego senatu składają ci z imienia znani członkowie: prezydent Sycylianin Ruggiero Settimo, książę di Fitalis, wiceprezydenci: Piemontanin hrabia Federico Sclopis, Neapolitanin Giuseppe Vacca, Toskanina Celso Marzuchi i margrabia Pallavicino Trivulzio. Ruggiero Settimo bawi na Malcie, a w razie, jeżeli by chciał wracać do Sardynii, wyprawia rząd pod rozkazy osobny parowiec.

— *Köln. Ztg.* donosi, że dn. 3. lutego wręczył pruski poseł hr. Brassier de St. Senion Królowi sardyńskiemu listy zawierzytelniające go posłem pruskim w Turynie.

Zapowiada także notę hrabiego Cavoura do państw niemieckich z oświadczeniem, że Sardynia postanowiła, nie uderzać na Wenecyę, ani komu innemu dozwalać tego.

Neapol. Depesza neapolitańska w *Pays* donosi pod dn. 5. lutego, że Piemontanie odbudowali bateryę Santa Agata, zdemontowaną przeutem przez Neapolitanów. Jenerał Cialdini znowu wyprawił w Abruzzy cztery bataliony swego korpusu oblężniczego.

— Oblegający i obleżeni powiększyli liczbę swoich bateryi, ale zdaje się, że sardyńskim bateryom nie tyle idzie o otworzenie wyłomów, ile zbombardowanie miasta. Wiadomości, że wkrótce nastąpi kapitulacya Gaety, potąd wydają się, jak donosi *Pays*, całe bezzasadne, gdyż nic nie dozwala wnosić, by twierdza poddała się bez regularnego oblężenia. Działania na seryo, chociaż by nawet jedynie bombardowanie, zapewne nie rozpoczną się przed 10. b. m., i jest daleko lepiej, donieść prawdę, niż utrzymywać publiczność w złudzeniu, które poźniejsze wypadki zbijają.

Pays donosi także, że rząd sardyński poczynił kroki, zapobiedz napadom organizowanych korpusów do państwa kościelnego. Brygada Ravenna, która już opuściła Spoleto, ma zasłaniać prowincyę Rieti.

Brygada Bononia pod dowództwem jenerała Pinelli, ukończywszy działanie w delegacyi Ascoli w kierunku Arquata, ma na północ od Tagliacozzo posuwać się wąwozami Norcii a korpus jenerała Sonnaz ma działać między Sorrą i Tagliacozzo w kierunku Frosinone. Rząd papieski także postanowił, wyprawić z Frosinone trzy kompanie, ażeby rozbroić bandy, które miały przybyć z Veroli.

— *Perseveranza* donosi pod dniem 1. lutego, że członkami nowego parlamentu sycylijskiego są: hrabia Amari, margrabia Orlando, książę Sanct Elia i jenerał Carini.

Wybory Sycylii są dla ministeryum bardzo pomyślne; z neapolitańskich deputowanych należy ledwo dwudziestu do opozycyi, z sycylijskich dziesięciu.

Niemce.

(Posiedzenie deputowanych pruskich z 7. lutego.)

Posiedzenie izby deputowanych dnia 7. b. m. zagaił prezes Simson o godzinie wpół do jedenastej zrana. Rozprawy toczyły się dalej nad projektem adresu. Do ustępu 13, wnieśli poprawki Stavenhagen i deputowani polscy. Poprawka pierwsza poparta dostateczną ilością podpisów żąda wyraźnie określić naczelnictwo Prus

i dodać słowo „Państwo związkowe“. Poprawkę polską poparli niektórzy deputowani z prawej. Jako poprawka dodatnia przyszła pod obrady dopiero po rozprawach nad ustępem 13 i po poprawce Stavenhagena.

Deputowany Stavenhagen czyni uwagę, że przy obradach nad jego poprawką nie można spuścić z oka stanowiska Austryi. Znajduje nieco optymistycznemi nadzieje ministra spraw zewnętrznych że z wprowadzeniem instytucyi liberalnych w Austryi zniknie jej antagonizm przeciw Prusom. Przeciwnictwo to zniknie dopiero, gdy Austrya w inny sposób rozprawi się z Prusami co do kwestyi niemieckiej. Gazeta urzędowa świadczy, że rząd jest za lekkomyślny w opinii swej o Austryi.

Deputowany Berg twierdzi, że co do samej rzeczy łatwo się porozumieć, lecz nie łatwo ją wykonać. Potrzeba wprzód usłyszeć jaką drogę obierze rząd. Zalecać rządowi: czyń to lub owo, a nie wskazać mu zarazem drogi i środków, nie uznaje się uprawnionem. Póki nie można wskazać rządowi właściwej drogi, i potrzeba się ograniczać na udzielaniu rady, lepiej nie określać wyraźniej ustępu w adresie, i pozostawić samemu rządowi wybór środków stosownych.

Deputowany Carlowitz mówi, że nie potrzeba na to dowodów, jako w chwili obecnej myśl zjednoczenia ożywia wszystkie niemieckie plemiona na całym obszarze spólnej ojczyzny. Lecz co innego jest zasada narodowości, według której trudno stosować się w rzeczywistości.

Sejm związkowy, w którym upatrywano jedność Niemiec, nie przyniósł ostatniemi czasy spodziewanych owoców, lecz sejm związkowy jest dla Prus co najmniej zaporą, która się nie da potąd usunąć, póki nie wynajdzie się dźwigni, aby Niemczę podnieść na właściwy jej stopień potęgi. Dają się słyszeć głosy, że Prusy wystarczą same sobie i nie potrzebują oglądać się na Niemczę. Nie można lekceważyć militarnego znaczenia Prus, ich oddzielnej armii, uregulowanych finansów, lecz armia ta nie pozbędzie się póty swej pięty Achilesowej, póki nie ma za sobą całego niemieckiego narodu w odwodzie.

Mowca rozwija następnie przyczyny, dla których rozbiły się projekta zjednoczenia w Frankfurcie i Erfurcie, i tuszy że nowe, w pomyślniejszej porze przedsięwzięte usiłowania posuną lub przywiodą do skutku to dzieło. Zwraca się potem do umysłów lękliwych, które z obawą poglądają na stosunki zewnętrzne, sądząc że usiłowanie zjednoczyć Niemcy wywoła opór ze strony mocarstw. Mowca twierdzi, że te obawy są bezzasadne. Doradza przyjąć poprawkę Stavenhagena. Nie ma w niej wzmianki o parlamencie. Najprzód potrzeba utworzyć państwo związkowe z silnym sterem. Zaczynać od parlamentu, byłoby to powtórzyć dzieje parlamentu frankfurckiego. W końcu wzywa izbę, aby umieścić w adresie wzmiankę o zjednoczeniu Niemiec.

Poczem zabrał głos minister Schleinitz. Nad poprawką Stavenhagena głosowała izba imiennie. Za poprawką było tylko 41 głosów, przeciwniej 261. (Dok. nast.)

Dania.

(Sejm duński limitowany.)

Minister oświecenia i tymczasowy minister spraw wewnętrznych Monrad, który z polecenia Króla otworzył dn. 1. października sejm duński, limitował go w imieniu Króla d. 1. lutego. Najważniejsze projekta, które wkrótce wchodzą w prawo po otrzymanej sankcyi królewskiej są następujące: ustawa skarbowa (budżet) na rok 1861-62, wniosek rządu względem budowy fińsko-jitlandzkiej kolei żelaznej i połączenia z szleswigską; wniosek rządu względem obopólnej egzekucyi sądowych wyroków zapadłych w Szwecyi i Danii.

Rosya.

(Jenerał Ignatiew z powrotem.)

List z Kiachty opisuje radość, jaką wywołał ostatni traktat z Chinami. Z zapałem przejmowano jenerała Ignatiewa, który w 15 dniach odprawił podróż z Pekinu do Kiachty. Podczas jego wjazdu bito w dzwony, a na powszechne żądanie wyprawiono uroczyste nabożeństwo „w intencyi długiego życia“ jenerała. Na jego cześć ma być na uniwersytecie petersburskim założone nowe stypendyum. Ale zdaje się także, że kupcy w Kiachcie chcą jak największe ciągnąć zyski z zawartego traktatu, i dlatego polecili już w Pekinie, zakupywać grunta pod budowę magazynów.

Turcya.

(Stan przyszłej administracyi Syryi.)

Z Bejrutu dnia 18. stycznia otrzymał *Daily News* następujące doniesienie:

„Następujące są główne punkta planu ułożonego do przyszłej administracyi Syryi, którego autor lord Dufferin, według wiadomości paryskich, podał się do dymisyi. Plan ten przyjęli komisarze pięciu mocarstw, a przynajmniej ich większość, i przedłożony jest obecnie przynależnym gabinetom do potwierdzenia. Syryą ma na przyszłość rządzić mahomedański jenerał-gubernator, którego zamianuje Porta; mianowanie jego jednak musi być potwierdzone przez pięć mocarstw. Każde z tych mocarstw ma w Bejrucie reprezentanta, który, jak w Egipcie i Tunecie jest jeneralnym konzulem i politycznym ajentem. Na Libanie ma panować Basza chrześciański, i na tę posadę polecony jest Ismael Basza (Kmety). Tak on jako też inni podrzędni baszowie i gubernatorowie Syryi zostają pod jeneralnym gubernatorem i mogą przez niego za przyzwoleniem pięciu mocarstw być złożeni z swojej posady. Jeneralny gubernator sam posiada nieograniczone pełnomocnictwo, jednak wyroki śmierci muszą każdą razą przez Sułtana być potwierdzone. Dochody przez pewny przeciąg lat mają być obrócone albo hipotekowane wyłącznie dla prowincyi samej. Aż po upływie tego czasu będzie wpływać jedna część dochodów państwa do skarbu Sułtana w Konstantynopolu. Armia syryjska będzie zaciągana w prowincyi, a to z Muzułmanów, Chrześcian, Druzów i Metualów. Policya rekrutuje się w każdej prowincyi z każdej sekty albo z tego szczepu, który tam jest najliczniejszy. Budowy publiczne i tym podobne należy rozpocząć bez zwłoki. Mieszanie się reprezentantów pięciu mocarstw ogranicza się na takie przypadki, w których większość reprezentantów uznaje to mieszanie się za potrzebne. Nadmienić jeszcze wypada, że komisarze Porty zalecili usilnie Fuada Baszę na jeneralnego gubernatora, i że tu powszechnie są przekonani o potrzebie dłuższego obsadzenia tej prowincyi francuskiem albo jakiem europejskiem wojskiem.“

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były w pierwszej połowie stycznia b. r. na targach w obwodzie lwowskim, żółkiewskim, samborskim, kołomyjskim, tarnopolskim i czortkowskim.

	Obwód											
	Lwów		Żółkiew		Sambor		Kołomyja		Tarnopol		Czortków	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	5	16	5	2	4	86	4	20	4	43	3	84
„ żyta . . .	3	68	3	48	3	85	2	85	2	80	2	30
„ jęczmienia .	2	36	2	49	2	54	1	78	1	80	2	5
„ owsa . . .	1	41	1	49	1	28	1	15	1	5	1	17
„ hreczki . .	3	6	2	56	2	96	2	23	2	15	2	6
„ kukurudzy .	.	.	.	.	3	73	2	32	3	8	2	42
„ kartofli . .	1	35	1	14	1	38	1	.	.	93	.	89
Cetnar siana . . .	1	.	1	25	.	73	.	82	1	21	1	30
„ wełny . . .	.	.	105	.	.	.	35	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	43	50
Sąg drzewa twardego	8	15	6	25	8	48	8	80	10	.	8	11
„ „ miękkiego	6	.	4	67	6	35	3	93	8	.	6	25
Funt mięsa wołowego	.	$10\frac{1}{2}$	.	$9\frac{1}{2}$	.	$11\frac{1}{3}$	.	$9\frac{1}{2}$	.	$11\frac{1}{3}$	.	6
Mas. okowity . . .	.	75	.	56	.	69	.	59	.	57	.	47

Doniesienia z ostatniej poczty.

Gaeta, 9. lutego. Dnia 5. wyleciał w powietrze z niewiadomej przyczyny magazyn prochu w pobliżu bramy od lądu i zasypał gruzami jenerała Traversę i pięddziesięciu ludzi, a równocześnie zrobił się wyłom na ostatecznym krańcu fortu od morza. Natychmiast rozpoczęli Piemontanie piekielny ogień od lądu i morza.

Ogień floty niewiele skutkuje; szkody są mniejsze niż 22go stycznia. Wiele domów zgorzało. Król i załoga są niezachwiani. Jenerałowie Ferrari, Du i Sangro pomarli; kilku majorów amputowano. Zawieszenie broni kończy się zrana; Piemontanie wzuieśli w ciągu jego nową baterye.

Turyn, 9. lutego. Otwarcie parlamentu ma być odłożone na 27. lutego. Margrabia Sauli ma być stanowczo mianowany jeneralnym gubernatorem Toskanii. Rada ministrów postanowiła jednomyślnie popierać wybór Rattazego na prezydenta izby deputowanych.

Turyn, 9. lutego. Z Molo di Gaeta donoszą z 8. urzędownie dzienniki piemonckie: Jenerał Cialdini zezwolił na przedłużenie zawieszenia broni i ofiarował się przyjąć 400 chorych i rannych. Ale dowiedziawszy się, że obleżeni naprawiają wyłom, oświadczył, że nie udzieli żadnej koncesyi więcej. (Podług innej depeszy przybył po explozyi małego składu bomb do jenerała parlamentarz z Gaety i żądał 48godzinnego zawieszenia broni dla pogrzebania umarłych. Cialdini przystał na to pod warunkiem, żeby twierdza nie naprawiała szkody zrządzonej ogniem. Przyrzekł także dostarczyć twierdzy potrzebnych lekarstw dla rannych. Zdaje się, że obleżeni nie przyjęli tego warunku.) Jutro rozpocznie się ogień na nowo.

Turyn, 10. lutego. *Opinione* zaprzecza, jakoby Garibaldi przybył dla naradzenia się z Królem.

Medyolan, 10. lutego. W Medyolanie wniesiono propozycyę, posłać pruskiemu deputowanemu Vinke medal w dowód uznania „Włochów“. — *Pungolo* ogłasza już ten projekt i otwiera listę składek; to samo zrobiła *Perseveranza*, i ogłasza już dziś pierwsze subskrypcye w kwocie 295 franków.

Medyolan, 10. lutego. Jak donoszą *Perseveranzie* z Turynu, otrzymał jenerał Cialdini rozkaz nie narażać floty na wielkie uszkodzenia, lecz raczej oszczędzać jej do ważniejszej chwili i używać tylko do ścisłego blokowania Gaety. Korpus obleżniczy będzie zapewnie zmieniony, ponieważ szerzą się słabości w obozie.

Kalkuta, 8. stycznia. W północno-zachodnich prowincyach panuje wielki głód. Sir Robert Napier mianowany jest naczelnym komendantem w Madras. Do Sikkine wysłano wojska. Powrotu jeneralnego gubernatora do Kalkuty spodziewają się w połowie stycznia.

Singapura, 7. stycznia. Nadeszły skargi na rozboje korsarskie na wodach tutejszych i w okolicy Pinangu.

Szanghaj, 22. grudnia. W północnych prowincyach panują wielkie mrozy. Admirał Hope uorganizuje tu zapewnie po powrocie swoim wyprawę do Yang-tse-kiangu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 11. lutego 1861.

Pora	Barometr w mierże parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	324.41	+ 2.7	90.9	południowy sł.	pochmurno
2 god. po poł.	324.73	+ 5 4	85 1	„ „	„
10. god. wiecz.	322.51	+ 2.8	83 2	„ „	„

W nocy deszcz 0.‴ 64.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 12. lutego.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Badeni Alexander, z Glinian. — Hr. Gołuchowski Artur, z Łonacz. — Cielecki Włodzimirz, z Byczkowiec.

Hotel angielski: Hr. Załuski Stan., z Iwonicza.

Zajazd podolski: Hr. Dzieduszycki Alexander, z Uhelna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 12. lutego.

PP. Hr. Bilski Jul., do Rychcic. — Hr. Dunin Jan, do Głęboki. — Howorka Ferd., c. k. nadkom. str. finans., do Sambora.

Kurs lwowski.

Dnia 12. lutego.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	64	6	74
Dukat cesarski	„ „	6	66	6	76
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	11	50	11	75
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	22	2	26
Talar pruski	„ „	2	11	2	16
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	81	60	82	60
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	85	75	86	75
Akcye gal. kol. żelaz Karola Ludwika	bez kuponów	168	—	171	—
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	62	70	63	70
5% Pożyczka narodowa		76	—	77	—

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 12. lutego.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 77.—. Metaliki po 5% za 100 zł 66.80; po 4½% za 100 zł. .—; po 4% za 100 zł. —.— Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.— ; Węgier —.— Galicyi —.— ; Bukowiny —.— ; Akcye Banku narodowego sztuka 743.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 170.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Srebro za 100 zł. południ. niemieck. waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 143.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6 77, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 141.75.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 9. lutego.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.

		pien.	towar.
W austr. wal. po 5%		60 —	60.50
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%		76 60	76.80
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 5%		76 80	76.90
Z r. 1851, ser. B. po 5%		— —	—.—
Metaliki po 5%		65 75	66.—
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%		66 50	66.75
dtto.	„ 4½%	58.20	58.50
dtto.	„ 4%	50 —	50.50
dtto.	„ 3%	30.—	39.50
dtto.	„ 2½%	34.—	35.—
dtto.	„ 1%	13 —	13 25
Przez. do wylos. z r. 1839		109.75	110.—
„ 1854		87 —	87 50
„ 1860		82 65	82.75
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł		83 —	83.50
Renty Como po 42 lir. aus.		15.50	16.—
Wylos. obl. dawn. długu państ.	po 5%	63.—	64.—
	„ 4½%	55 —	56 —
	„ 4%	48.—	49.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju	„ 3½%	43.—	44.—
	„ 3%	—.—	44.—
	„ 2½%	—.—	42.—
	„ 2¼%	—.—	38.—
	„ 2%	—.—	35.—
	„ 1¾%	—.—	32.—
dtto. z procent za granicą	„ 5%	63.—	64 —
	„ 4½%	55 —	56.—
	„ 4%	48.—	49.—

B. Krajów koronnych

Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austryi	84 —	85.—
Wyż. Aust. i Salb.	86 25	86 50
Czech	89.50	90 —
Morawii	85 50	86.
Szląska	85.—	85.50
Styryi	85.—	86.—
Tyrolu	97.—	99 —
Kar., Krainy. i Wyb.	88.—	89.—
Węgier	65 50	66.50

Obl. ind. po 5 proc. za 100 zł.		pien.	towar
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii		64 —	64 50
Galicyi		62 75	63 25
Siedmiogr. i Bukow.		61 75	63.—
Lom. wen. poż. z r. 1850		—.—	— —
Wen. pożyczka z r. 1859		87 50	88.—
Dług Tyrolu	po 5%	63.—	64.—
	„ 4%	48.—	49.—
	„ 3½%	43.—	44.—
Dług Salcburga	„ 3%	35.—	36.—
	„ 2½%	29.—	30.—
Dług Krainy	„ 2%	23.—	24.—
	„ 1¾%	22.—	23.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar
po 3% za 100 zł.	20.—	21.—
„ 2½% za 100 zł.	17.—	18.—
„ 2¼% za 100 zł.	16.—	17.—
„ 2% za 100 zł.	14.—	15.—
„ 1¾% za 100 zł.	11.—	12.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	745 —	747 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	166 30	166 —
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	580 —	582 —
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	2108	2110.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	287 —	287.50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	188 50	189.50
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	108 50	109 50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb.-wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 140 zł. (70%)	186 50	187.50
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 120 zł. (60%)	168 75	169 25
Kol. Preszb.-Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k	60.—	65.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł m. k.	650.—	—.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	113.—	115.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	— —	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	110.—	—.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	416.—	418.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	180.—	200.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	400.—	405.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	390.—	395.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kun.	6let. po 5%	101. —	101 50
	10 „ 5%	97.—	98 —
	przeznacz. do los. po 5%	91.—	91 25
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 m. 5% za 100 zł.	99.50	100.—
	przez. do los. po 5%	87 75	87.—
Gal. Tow. kred. po 4%		88.—	—.—

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97. —	97.50
detto detto w srebrze uproc za 100 zł. w. a.	107.75	108 —
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	143.—	144.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	98 50	99.
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	138 —	140.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	79.50	80.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	95.—	95.50
Lloyda za 100 zł.	80.—	81.—

6. Losy.

		pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.		112 75	113.25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.		97 50	98.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.		124.—	126.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.		37.50	38.—
Esterhazego	po 40 zł. m. k.	89.—	89 50
Salma	„ 40 „ „	35.75	36 25
Palfiego	„ 40 „ „	37.25	37 75
Clarego	„ 40 „ „	34.25	34 75
St. Genois	„ 40 „ „	36.—	36 50
Windischgrätza	20 zł. „	20.25	20.75
Waldsteina	20 „ „	24.75	25 25
Keglevicha	10 „ „	15.—	15.50

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	122.—	122 25
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	122 25	122 50
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	107 50	107.50
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	142.50	142.75
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	56.40	56 50
Paryż za 100 fr.	56 60	56.70
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piast. woł	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

Dukaty ces. men.	6 zł. 81 c.
dtto. pełnej wagi	6 „ 80 „
Korona	19 „ 60 „
20frankówka	11 „ 52 „
Rosyjski impery.	11 „ 78 „
Talar związkowy	2 „ 14 „
Srebro	142 zł. — c.
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Pożar.) Dnia 20. z. m. wszczął się pożar między 7. i 8. godziną wieczorem w chacie włościanina Jana N. w Łużnej w obwodzie sandeckim. Cała rodzina złożona z ojca, matki i trzech synów spała już, gdy cały budynek stanął w płomieniach i sąsiedzi zbiegli się na ratunek. Ojciec zaledwie wydobył się z płomieni, ale poparzył się przytem tak mocno, że życie jego jest dotąd w niebezpieczeństwie; matka żyła jeszcze, gdy ją wyratowano, ale zaraz najutrz umarła w okropnych mękach, a wszyscy trzej synowie, jeden 20sto-, drugi 8mio- a trzeci 1letni zginęli w płomieniach. Przyczyny pożaru nie wyśledzono jeszcze.

(Na zamku Blenheim), własności księcia Marlboroughа w pobliżu Oxfordu zgorzała temi dniami sławna galerya obrazów Ticyana, spalił się jeden obraz Rubensa: „Porwanie Prozerpiny" i z sześć wielkich obrazów Ticyana, które książę John Marlborongh miał w upominku od Króla sardyńskiego Wiktora Amadeusza. Zamek i inne oddziały galeryi obrazów ocalały.

(Działa Paixhansa), które sprawiają tak okropne zniszczenie na okrętach drewnianych, niemogą wcale zaszkodzić okrętom pancernym. Do przebicia blach żelaznej grubości od 10 do 12 milimetrów potrzeba bardzo ciężkiej kuli rzuconej z wielką szybkością, co można uskutecznić tylko za pomocą bardzo mocnego naboju prochu, który rozsadziłby działo z żelaza lannego. Otoż francuski pułkownik Treuil Beaulieu, który położył już wielkie zasługi w zawodzie artyleryi, zaradził tej niedogodności, opatrując wszystkie narażone na explozyę części lufy w stalowe obręcze. Robione próby okazały skuteczność tego pomysłu, i artylerya marynarki może teraz śmiało używać tych dział do rozbijania okrętów pancernych.

(Obłąkany petent.) Gdy Królowa angielska przejeżdżała 5. z całą okazałością do parlamentu, przedarł się nagle przez tłumy widzów mężczyzna w stroju oryentalnym, i chciał doręczyć prośbę swoją Królowej. Książę Albert zatrwożony odtrącił rękę jego od drzwiczek powozu, a gdy przyskoczyła straż policyjna, by go pojmać, wyciągnął nieznajomy nóż z kieszeni i zadał sobie kilka ran w szyję, które jednak nie są niebezpieczne. Szaleniec ten jest rodem z Kalkuty, nazywa się Mohamed Ali Chan, liczy do 40 lat wieku i żali się, że rząd angielski wyrządził mu jakąś krzywdę. Mówią, że cierpi na obłąkanie.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*